

**Sprawozdanie z pracy Pełnomocnika Wojewody Podkarpackiego
do Spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych w 2025 r.**

1. Liczba spotkań ze środowiskami mniejszości narodowych i etnicznych, w tym organizowanych z inicjatywy Pełnomocnika.

1. W marcu 2025 r. w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się spotkanie przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych z Kierownictwem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W spotkaniu uczestniczył Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych (zwany dalej „Pełnomocnikiem”). Spotkanie dotyczyło problemów, z którymi mniejszości borykają się na terenie województwa podkarpackiego. W spotkaniu brali udział przedstawiciele mniejszości ukraińskiej, romskiej i łemkowskiej.

2. Pełnomocnik w dniu 16 czerwca 2025 r. spotkał się z władzami Oddziału Związku Ukraińców w Przemyślu. Spotkanie odbyło się w Ukraińskim Domu Narodowym w Przemyślu i dotyczyło bieżącej współpracy organizacji z administracją publiczną.

3. W hallu Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego z inicjatywy Pełnomocnika została zorganizowana wystawa pt. „Kermesz - święto z historią”. Wystawa została zorganizowana przy współpracy z oddziałem Zjednoczenia Łemków z Olchowca.

4. Pełnomocnik we współpracy z Podkarpackim Kuratorem Oświaty, Stowarzyszeniem Bahtale-Roma w Jaśle oraz władzami Miasta Jasła zorganizował w 2025 r. spotkanie dotyczące wypracowania „przykładów dobrych praktyk” w zakresie edukacji uczniów romskich.

2. Koordynowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

Zadania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa podkarpackiego realizuje Kurator Oświaty, Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków oraz Policja. Pełnomocnikowi Wojewody Podkarpackiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych przekazywane są informacje na temat podjętych działań dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych. Przedstawiciel Kuratora Oświaty jest corocznie członkiem komisji oceniającej wnioski złożone do Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce. Zadania takie są również realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, które realizują zadania Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce.

3. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie ewentualnemu naruszaniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Pełnomocnik monitoruje sytuację w zakresie bezpieczeństwa mniejszości narodowych i etnicznych. Współpracuje w tym zakresie z Pełnomocnikiem Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka w Policji. Komendant Wojewódzki Policji w Rzeszowie składa corocznie sprawozdanie z realizacji zadań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa podkarpackiego. Informacja zawiera również dane dotyczące postępowań prowadzonych z art. 256 i 257 kodeksu karnego (przestępstwa z nienawiści).

4. Podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

Pełnomocnik w dniu 2 grudnia 2025 r. spotkał się z dyrekcją i pracownikami Szkoły Podstawowej Nr 12 w Mielcu, gdzie uczęszczają uczniowie romscy. Omawiano problemy edukacyjne uczniów romskich oraz możliwości ich łagodzenia poprzez zadania realizowane przez szkołę z Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów. Następnie na świetlicy integracyjnej prowadzonej przez Mieleckie Stowarzyszenie Pomocy i Wsparcia zaplanowano spotkanie z rodzicami uczniów romskich uczęszczających do SP Nr12 w Mielcu. Spotkanie dotyczyło niskiej frekwencji uczniów romskich i możliwości dodatkowej mobilizacji uczniów poprzez stypendia wspierające, za dobre wyniki w nauce oraz zadowalającą frekwencję.

Pełnomocnik we współpracy z Podkarpackim Kuratorem Oświaty oraz władzami Miasta Jasła zorganizował w 2025 r. spotkanie dotyczące wypracowania „przykładów dobrych praktyk” w zakresie edukacji uczniów romskich. Spotkanie odbyło się w Urzędzie Miasta Jasła z udziałem Pełnomocnika, Podkarpackiego Kuratora Oświaty, Burmistrza Miasta Jasła, Przewodniczącego Rady Miasta, przedstawiciela Starostwa Powiatowego w Jasle, Dyrektora Wydziału Edukacji z UM Krosna i asystentów edukacji romskiej. Dokonano również wizytacji świetlicy integracyjnej, prowadzonej przez Stowarzyszenie Romów Bahtałe-Roma w Jasle, którego władze brały udział w spotkaniu.

Organizacje, które realizują zadania z Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów na terenie województwa podkarpackiego korzystają z pomocy i wsparcia merytorycznego Pełnomocnika w zakresie realizacji zadań Programu.

5. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem regionalnym – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

Nie dotyczy

6. Lista organizacji mniejszości narodowych i etnicznych, z którymi Pełnomocnik jest w stałym kontakcie.

- Stowarzyszenie Romów Bahtałe Roma w Jasle,
- Zjednoczenie Łemków w Olchowcu,
- Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu,
- Mieleckie Stowarzyszenie Pomocy i Wsparcia „Rozwiązanie” w Mielcu,
- Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej.

7. Lista znanych Pełnomocnikowi organizacji i środowisk mniejszości narodowych i etnicznych działających na terenie województwa.

- Związek Ukraińców w Polsce, Oddział w Sanoku,
- Związek Ukraińskiej Młodzieży Niezależnej; Przemyśl,
- Stowarzyszenie „Ukraiński Dom Narodowy”; Przemyśl,
- Stowarzyszenie „Ukraińskie Dziedzictwo”; Przemyśl,
- Stowarzyszenie Parne Roma w Jasle; Jasło,
- Stowarzyszenie Mniejszości Narodowej Romów w Stalowej Woli,
- Fundacja Centrum Historii Polskich Żydów; Dynów,
- Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Ziemi Dukielskiej „Sztetl Dukla”,
- Fundacja Chasydów Leżajsk-Polska; Leżajsk.

8. Współpraca Pełnomocnika z innymi instytucjami lub organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

Pełnomocnik pozostaje w stałym kontakcie z pracownikami Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w sprawach dotyczących realizacji zadań oświatowych kierowanych do mniejszości narodowych i etnicznych. Pełnomocnik współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi, które realizują zadania Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w 2024 r. na terenie Jasła i Mielca. Udziela wsparcia merytorycznego w zakresie realizacji zadań Programu. Monitoruje pracę świetlic integracyjnych prowadzonych przez organizacje pozarządowe ze środków Programu.

9. Udział Pełnomocnika lub innych osób zajmujących się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych w organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne imprezach i spotkaniach, na które zostali zaproszeni w ramach kreowania pozytywnego wizerunku mniejszości narodowych i etnicznych (proszę wymienić).

- Festiwal literacki „Miasto nad rzeką” – Związek Ukraińców w Przemyślu (patronat Wojewody),
- Łemkowski „Kermesz” w Olchowcu,
- Łemkowska Watra w Zdyni,
- Udział w otwarciu wystawy pt. „Niebieski Sweter z Żółtą Dziurą. Prawdziwa historia kłamstwa.” w Domu Ukraińskim w Przemyślu.
- Uroczystości z okazji dnia pamięci o żydowskiej społeczności w Dębicy.

10. Czy w minionym roku zaszła konieczność podjęcia przez Pełnomocnika interwencji w sytuacjach konfliktowych?

TAK ☐

NIE ☒

11. Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca, proszę o krótkie opisanie poniżej interwencji (w tym mediacji) podjętych w takich sytuacjach.

12. Opis pozostałych najważniejszych działań podjętych przez Pełnomocnika w ostatnim roku, w tym m.in. opis wdrażanych programów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz działań podjętych w celu szerokiego informowania społeczeństwa większościowego o efektach działań w ramach Programu integracji¹

¹ Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030

W 2025 r. na terenie województwa podkarpackiego realizowano „Program na rzecz integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”. Wnioski do Programu złożyły zarówno jednostki samorządu terytorialnego (4) jak i organizacje pozarządowe (2), z tego jedna organizacja romska. Komisja oceniająca, powołana zarządzeniem Wojewody Podkarpackiego, pozytywnie oceniła 9 wniosków dotyczących zadań edukacyjnych i jeden wniosek remontowy. Decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wnioski te zostały zakwalifikowane do realizacji na terenie województwa podkarpackiego. Łącznie na realizację zadań Programu przyznano 411 326 zł dotacji. Beneficjenci zrealizowali wszystkie zadania. Wykonane zadania dotyczyły działalności świetlicowej, zakupu pomocy dydaktycznych czy też działań integracyjnych organizowanych przez szkoły ze środków Programu. Jedno zadanie realizowane przez stowarzyszenie romskie dotyczyło pokrycia kosztów opieki/edukacji przedszkolnej. Gmina Miejska Przemyśl zrealizowała jedno zadanie dotyczące remontu mieszkań romskich.

Pełnomocnik wraz z pracownikami w 2025 r. prowadził monitoring pracy świetlic integracyjnych działających na terenie województwa podkarpackiego ze środków Programu.

Pełnomocnik uczestniczył w dniach 23-24 września 2025 r. w Kongresie o mniejszościach narodowych i etnicznych w Opolu, zorganizowanym z okazji 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych.

W 2025 r. Wojewoda Podkarpacki wnioskował o przyznanie odznaczeń z zakresu kultury i zachowania dziedzictwa narodowego, dla trzech działaczy na rzecz kultury mniejszości narodowych i etnicznych. Dwa odznaczenia zostały już pozytywnie rozpatrzone (z mniejszości ukraińskiej i łemkowskiej), jeden wniosek w trakcie rozpatrywania (mniejszość romska).

13. Inne uwagi

--

Pełnomocnik Wojewody Podkarpackiego

ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

(-)

Tomasz Błażej

(podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym)